

Vrijwillig werken met kinderen: en dan?

→ Heb je plannen om te gaan werken in een kinderkuis?

Je houdt van reizen, wilt langere tijd naar de zon. Een andere cultuur leren kennen en tegelijk ervaringen opdoen en iets betekenen voor anderen. Bijvoorbeeld stage lopen of vrijwillig aan de slag in een ontwikkelingsland. Je hebt gevoel voor kinderen, wilt graag iets bijdragen aan hun omstandigheden en denkt erover dat in een kinderkuis te doen.

Kinderen die niet bij hun ouders (kunnen) wonen hebben allemaal een traumatische ervaring meegemaakt. Ze zijn van hun ouders gescheiden en soms zelfs van hun hele familie. Zeker als ze in een kinderkuis wonen is de kans groot dat ze contact met hun familie, cultuur, religie en afkomst missen. Toch ligt hun toekomst in het land waar ze wonen. Het is daarom belangrijk dat ze leren functioneren in de samenleving waar ze leven en lokale mensen hebben op wie ze kunnen terugvallen als ze zich onzeker voelen. Mensen met wie ze een band kunnen opbouwen die langer duurt dan drie weken of maanden, aan wie ze zich kunnen hechten (zie kader). Het werken als vrijwilliger in een kinderkuis betekent daarom niet per definitie een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van de kinderen. Het is belangrijk om daar als vrijwilliger alert op te zijn. Voor jou is het een unieke ervaring, maar de kinderen zien steeds andere vrijwilligers, wat steeds opnieuw afscheid nemen betekent. Toch kun je ook als buitenstaander/ voorbijganger een verschil maken in het leven van deze kinderen. Hoe kun je dat het beste aanpakken?

Bereid je goed voor!

Lees naast deze folder andere informatie over kinderkuizen. Het is goed om te weten dat het voor kinderen beter is als ze niet in een kinderkuis maar in een gezin opgroeien. Je kunt meer informatie vinden bij het Better Care Network. Bedenk dat er ook andere mogelijkheden voor vrijwilligerswerk of stage zijn.

“

Most intern volunteers just come to attain their educational certificates while others go beyond that and want to help.

jongere, Kenya

”

Gehechtheid ontstaat bij ieder kind van nature. Het is de aangeboren neiging van het kind steun te zoeken bij iemand die sterker is, een volwassene die het kind kan beschermen en helpen. Kinderen kunnen zonder de hulp en bescherming van een volwassene niet overleven. In die beschermende gehechtheid ontwikkelt een kind zich, en ontdekt de wereld met altijd de veiligheid van de persoon aan wie hij zich gehecht heeft om op terug te vallen. Elk kind heeft daarom behoefte aan vaste verzorgers, ouders, familieleden of andere volwassenen, met wie hij of zij een langdurige, wederkerige relatie heeft. Deze vaste personen leggen de basis voor relaties en omgangsvormen met alle andere personen die een kind later in zijn/haar leven tegenkomt. Hoe jonger een kind is, des te belangrijker is het voor hem of haar om te weten op wie hij/zij kan terugvallen. In een kinderkuis met wisselende verzorgers die te weinig tijd hebben om goed op hun behoeftes in te gaan, missen kinderen die hechtingsfiguren. Dat merk je aan kinderen: als ze klein zijn, maar zeker ook als ze groter worden. Kinderen en volwassenen met hechtingsproblemen hebben vaak minder vertrouwen in zichzelf en anderen, verlatingsangst en moeite met het opbouwen van vriendschappen en relaties. Maar ook op intellectueel vlak verloopt hun ontwikkeling moeizamer. Onveilig gehechte kinderen zijn motorisch minder vaardig en ze halen lagere cijfers op school.

■ Verdiep je in het land en de cultuur waar je naartoe wilt. Het Koninklijk Instituut voor de Tropen heeft een landenreeks waarin veel landen beschreven worden. Ook reisgidsen en landensites kunnen je al een eind op weg helpen.

■ Probeer je aan de lokale gewoonten aan te passen (kleding, gebruiken, gewoontes, beleefdheids- en omgangsvormen). Als je dat in sommige gevallen niet kunt of wilt, geef dan een toelichting met respect voor jezelf en de anderen inclusief de leiding. Heb ook respect voor religieuze gebruiken en een andere visie op het leven dan die van jezelf.

“

We verwachten dat de vrijwilligers hun vrijwillige taken uitvoeren en zich daarbij realiseren dat zij een rolmodel voor kinderen zijn, wat een grote verantwoordelijkheid met zich meebrengt.

staf kinderkuis, Zuid Afrika

”

■ Lever geen openlijke kritiek op de lokale gewoonten, ook al gaan zaken anders dan je gewend bent. Wissel ervaringen uit zodat jij van de lokale leiding kunt leren en zij van jou.

- Kies een rol/activiteit die past bij de lengte/duur van je verblijf. Een langere periode (vanaf drie maanden) leent zich beter voor het direct werken met kinderen dan een kortere periode.
- Wees je bewust van je kwaliteiten, maar ook van je beperkingen. Heb je een kindgerichte opleiding afgerond? Dan kun je de verzorgers van de kinderen ondersteunen. Heb je een talenknobbel, geef dan Engelse les. Ben je sportief: sport dan met de kinderen en als je lichamelijke arbeid niet schuwt kun je het bijgebouw metselen. Denk ook aan administratieve klussen, het schilderen van een muur of tekenles geven.
- Leg deze afspraken schriftelijk vast in een contract. Bij Wilde Ganzen (www.wildeganzen.nl) is een voorbeeldcontract verkrijgbaar.
- Probeer van tevoren met de ontvangende organisatie goed af te stemmen wat je taak wordt en wat niet. Sommige kindhuizen beschouwen een vrijwilliger als vervanging van de vaste leiding, dat komt de gehechtheid van de kinderen niet ten goede. Je rol moet altijd aanvullend blijven op de vaste leiding.
- Heel belangrijk: Investeer in een goed contact met de leiding, voor en tijdens je verblijf. De medewerkers zijn je aanspreekpunt en hén kom je in de eerste plaats ondersteunen in hun werk met de kinderen.
- Ga geen andere dan een professionele relatie aan met de kinderen. En wees je daarbij bewust van het voorbeeld dat je kinderen geeft. Geen drank of drugsgebruik dus.

“

Ik heb gedaan waar ik voor kwam: dansles geven. Dit ging soms heel leuk en soms wat minder. Ik moest eraan wennen dat elke les andere kinderen kwamen. Uiteindelijk heb ik mijn lessen aangepast en hebben we veel plezier gehad.

nederlandse vrijwilliger

”

- Houd rekening met jezelf; je zult ‘heftige’ verhalen zien en horen, van de kinderen of de omgeving. Hoe ga je daarmee om en hoe reageer je naar de kinderen toe? Denk hier vooraf over na of spreek erover met je begeleider.

“

They should know and understand the kind of children they are coming to interact with because children come from different background; some are from the streets, some are orphaned, others are abused etc.

jongere, Kenya

”

- Respecteer de privacy van kinderen en van de leiding, plaats bijvoorbeeld geen herkenbare foto's of verhalen op internet.

“

We exchanged ideas and shared of our different cultures.

jongere

”

- Beloof geen zaken aan de kinderen als je niet zeker weet of je je belofte kunt nakomen. Let hier ook op bij je afscheid. Beloftes dat je terugkomt of contact zult houden, zijn vaak moeilijk te houden.

“

Volunteers must bring presents, gifts, they come from a rich country. I want to study in their country, she promised me that she will try to realize that.

kind, Peru

”

- Geef kinderen geen voorkeursbehandeling. Je zult misschien met sommige kinderen een betere 'klik' hebben dan met andere, of je voelt je extra geraakt door de omstandigheden van een bepaald kind. Toch moet je iedereen gelijk behandelen.

- Wil je iets geven? Denk dan bijvoorbeeld aan papier en potloden en geef deze aan de leiding om te verspreiden.

- Realiseer je dat je altijd fouten of vergissingen zult maken, dat hoort erbij.

- En dan: maak er voor de kinderen, voor jezelf en met elkaar een onvergetelijke ervaring van!

“

They should love everyone, not choose one child; i feel sad when they choose.

kind, Zuid-Afrika

”

Wat is en doet het Better Care Network?

Het Better Care Network is een netwerk en kennisplatform van organisaties die hulp bieden aan kinderen zonder adequate ouderlijke zorg, in binnen- en buitenland. In het Verdrag voor de Rechten van het Kind staat dat 'het kind, voor de volledige en harmonische ontwikkeling van zijn of haar persoonlijkheid, dient op te groeien in een gezinsomgeving, in een sfeer van geluk, liefde en begrip'. In veel landen zijn er geen of te weinig mogelijkheden om kinderen zonder ouders op te laten groeien in een omgeving die zoveel mogelijk op een gezinssituatie lijkt. Vaak wordt dan voor een kindertehuis gekozen. Het doel van het Better Care Network is om via samenwerking tussen organisaties de hulp aan kinderen zonder passende zorg van ouders te verbeteren door goede ervaringen en methodieken te delen en zo te zorgen dat er meer mogelijkheden komen om kinderen in een gezinsomgeving op te laten groeien.

Verder oriënteren?

Website:
www.bettercarenetwork.nl

E-mail:
info@bettercarenetwork.nl

**Better
Care
Network
Netherlands**

Colofon:

Deze folder is gemaakt door de Werkgroep Kwaliteit van het Better Care Network.